

КЕЈП КАНАВЕРАЛ

За Клер Д.

*Животт илсца йодсйиче идеју да су
йораз и несрећа йоодни за умјейностт.*

Брет Истон Елис

Написати В. Почети одатле. Само њен иницијал. Да би се сачувао њен идентитет и да је не би издао. Да је нико не може препознати и ни најмање јој наудити или кришом јој се смијати, или је једноставно попречијеко гледати. Твојом грешком открити јој лице, једног дана, тужних очију, скрушених очију, очију анонимног писма или казнене експедиције. Одвећ има таквих очију без лица, свуда, стално, све више и више, које буде жељу да их ископамо, јако гурајући затегнуте палчеве у очне дупље. У теби изазивају жељу да их ископаш. Својим палчевима. Не почињи да генерализујеш. Не подлежи тој јадној манији које већ довољно има и на улици и у књигама. Написати В. Само то велико почетно В и само то. Умјесто. Да би се такође рекло да је ријеч о њој и ни о коме другом. Да се она може сама препознати и да зна да је не мијешаш ни са једном другом, а нарочито не са неким фиктивним ликом. Уколико она икад буде читала ове редове. Ништа није мање извјесно. Гдје је она сада? Баш у овом тренутку? Појма немаш. Мало те и брига, ако ћемо право. Радије би да не знаш, ако си искрен. Прошла прича. Остављена иза. Не толико далеко иза, али ипак. Прича заробљена у времену, и тако је добро. Прича која свакако раније није испричана. Никома. Ни писмено ни усмено. Можда из страха да се ријечима не избрише из сјећања. Могуће. Већ ти се то десило. Укратко, да се не избрише, јер ријечи су гумице. Треба знати. Можда из тог страха. Или из неког другог. Или пак страх нема везе с тим. Међутим, овај вид претпоставки одвео би те предалеко. За два, три неурона одавде. И изгубио би нит. Нит ријечи. Одвећ је тешко држати се курса. По овом вјетру који дува. Сприједом и позади. Без престанка. Тај друштвени вјетар или како бисмо већ назвали ту силу која баца бића на бок. По страни њиховог пута. Обара их нагло, или пак веома споро, њежним потезима четкице, попут импресиониста, а да они тога скоро нису ни свјесни. На крају се нађу приковани за тло. Сплљоштени као палачинке. Прије него их тај вјетар који није њихов однесе, и неизоставно удаљи од њих самих. Видимо их у ваздуху на трен узнемирене, како се објешењачки смију, понекад блаженог осмијеха, као да су срећни што су ослобођени своје судбине, што је разумљиво. Потом постају само једна сићушна џангризава и брбљива тачка на хоризонту. Или црни пријетећи дим као кад угасимо свијећу прстима. Шта год то било, никада ником ниси испричао ту причу. Ниси чак ни покушао. Покушај овог пута. Макар то било само да би себи правлио друштво. Закачи се за нешто

за шта можеш да кажеш да је извјесно. Да је могуће одупријети се вјетру. Не говориш: не и одржавати топлоту. То би већ било претјерано.

Из истих разлога не откривати ништа што се њеног физичког изгледа тиче. Упркос задовољству које би осјетио да заносним ријечима оживиш овдје и сада, овог трена, њена уста, и њену кожу и њене мале груди, и њену косу и кукове, чак и понеки анатомски детаљ о њеним бутним мишићима. Смијешно како се тога изненада присјећаш, тог анатомског детаља, о њеним бутинама. Потпуно си га заборавио. Осим ако се то не зове делтоидни мишић. Не знаш више. Увијек побркаш. Похотним ријечима. Заборавио би да потврдиш алтернативу. Извини. Ништа не рећи ни о њеној младости, и њеном обрнуто пропорционалном социјалном миљеу. Могао би упасти у невољу. Не задржавај се ту. Такође још мање говорити о граду у којем си је срео. Као да је тај град најмање битан. Као да сама В. није била улице и авеније и лукови и светиљке и аутобуска стајалишта и злогласни квартови у мраку. Барем те ноћи. У тренутку кад ти је пришла, узела те за руку и одвела код себе да ти повјери своју тајну. Није сигурно да би то био случај да си је данас срео. Све се одржава само у губици времена. Руши се у тренутку послје. Најчешће се руши. По твом мишљењу. Судаћи по твом искуству. Али овдје није ријеч о теби. Ријеч је о В. О ноћи у којој ти је открила романескну природу свог постојања. Израз је помпезан, али не налазиш ниједан прикладнији.

Кад смо код тога, да ли је падала киша или је био јуни или фебруар? Нема никакве везе. То није ни најмање битно и данас се тога уопште не сјећаш, тако да не избегавај поенту том врстом детаља. Волиш поенту. Ријеч и ствар. Не знаш зашто. Мислиш да ће се то једнога дана освијетлити. Или једне ноћи. Не сада. Гдје си стао? У тренутку када те одводи код себе. То је то. Испред врата сте њене зграде. Без прецизног сјећања о тим вратима. Врата од зграде. Сигурно имају код. Или не. Обоје сте на тротоару. Изнова се љубите. Дуго. Језици се траже, проналазе, котрљају, лижу, узнемирују, забадају, са пљувачком, усклађено. Пљувачка. Овдје ставити ријеч пљувачка. Твоје руке испод њеног џемпера. На њеној кожи. Тај додир. Све већи и већи. Твоје руке у исто вријеме као и њене усне. Нарочито њене усне. Мораш да се нагнеш јер је толико ниска и ситна, и као да је обавијаш свиленим огртачем. Огртачем злочинца. Прениска је за твој укус. Растужује те то. Нервира. И не волиш њен глас. Ни испрва га ниси волио. Превисоко је постављен. Безизражајан. Због чега ти си чини да би и њој фалио. Да не говоримо о слушалицама које јој висе око врата. Да би шта слушала? Шта да не би чула? Мора да постоје ствари које се ни њој код тебе не свиђају. Можда твоје ноздрве. Твоји криви зуби. Твоје ручно завијене цигарете. Или размишља како си престар за њу. Двадесет година престар. Двадесет пет година. У дубини душе зна. Израчунала је. Можда изнова помислила док те љуби. Баш у том тренутку. Филигрански. Као неки детаљ који јој се мало гади, којег је поштеђена на неки начин и на крају је разувјерава. Све то истовремено. Некако. Или мисли нешто друго. За себе и тебе. Увијек постоји нешто што не штима. У тренутку или пак касније у трајању. Срећом. Тако барем не полудимо потпуно. Има шансе да држимо правац. Кад већ има вјетра. Али не треба мислити на оно што не штима. Не мислити. Касније. Сутра. У возу који ће те вратити у Париз. И она и ти знате да ћеш сутра отпутовати. Да ћеш напустити град. Остављајући је ту. Да се нећеш ускоро вратити. Осим изнимно. Ваш пољубац нема сутрашњицу.

Загрљај без прошлости, будућности, без ичега. Постоји искључиво тај загрљај и садашњост тог загрљаја. Искључиво срећа због тог осјећаја. Због те илузије без одговарајуће утјехе. Украдене из тамнице. Драгоцјене управо из тог разлога. Једном ријечју авантура. Тај тренутак у којем живот обећава оно што је немогуће да оствари. Нарочито не. Знак узвика.

Кораци на улици. Стежеш је уза себе да не би знао ни ко ни шта пролази поред вас. Овлаш вас окрзнувши. Опет још и вјетар који жели да се уплете и наметне и да опомене на ред. Увијек вјетар. Овог пута у виду јефтиног испарења. Слаткасти повјетарац. Одступи. Два или три сата прије тога сте се пољубили први пут. Било је то у једном кафићу у граду. Усред реченице убацио си да би је радо пољубио. Боље искрено говорити. Рећи без узмицања. Најавити боју. Бацити карте на сто. Скинути маске. Итд. Већ неко вријеме си покушавао да споменеш ту реченицу у разговору. Да је нехотице убациш. А заправо из подмуклости. Насмијешила се. Што је тачно значио тај осмијех? Нисте се одмах пољубили. Наставили сте да разговарате као да се ништа није десило. И да пијете. Пиво и коњак. Нарочито ти. Никакво прецизно сјећање ни о кафићу. Тим боље. То ће уштедјети вријеме. Кораци су се удаљили. Узнемирено покушаваш да то примјетиш. Невольно.

Ко би рекао да је неколико сати раније ниси ни познавао. Ниси чак ни претпостављао њено постојање. Можда ћеш је за шест мјесеци заборавити. Не заиста заборавити, али скоро. Данас знаш да то није тако. Изнова, као да је јуче било, видиш тренутак када се појавила пред тобом. Хтјела је да јој потпишеш књигу. Држала ју је на грудима, прије него што ју је пружила. Пресавијених страница. Одмах си примјетио њена уста. Њена чудесна уста. Начин на који непримјетно истура усне док говори. И на који их задржи, дрхтаве, у ваздуху. Тај дрхтај. Еротизам тог дрхтаја. Као да моли за залагај. Пијуче кришом. Лудо пијуче. Баш та ријеч – пијукати. Тај покрет усана док изговарају ту ријеч. То је изван ње саме. Не може то да спријечи. Несвјесно. Кладио би се. Заклео би се да она не примјећује да је изгладњели врабац оteo њене усне и држи их као таоце. Не престаје да чини ситне покрете. Да шаље наивне пољупце тако да свако чује. Да очијука. Све у свему, много похотних ствари. По твом мишљењу похотних. По твојим критеријумима. Задовољство да овдје оживиш ту визију. Ту бајковитост њених усана које су, несвјесно, али наочиглед свих, у себи, умирале од глади. Одмах си заробљен. Наелектрисан. Заглупио. Већ кукуричеш у својим венама. Неспособан да скренеш поглед. Претвараш се да слушаш шта она говори о округлом столу на којем си управо учествовао. Учествовао у својству писца. Без шале. Позван као и други који су изгледа истога квалитета. Без шале. Због тога си у том непознатом граду. Толико да одеш и да се вратиш. Колико да говориш у микрофон, људима који сједе на пластичним столицама на расклапање, о патетичном у савременој француској књижевности. Осим уколико није ријеч о цинизму те епохе. Једно не иде без другог. Једно иде с другим. Заједно чине пар. Колико год наизглед било супротно. Шалиш се. Забављаш се. Измишљаш. Јер тема тог округлог стола никако није била неприкладна. Ко би то вјеровало? У времену које пролази. Ако се то назива пролазношћу. Па ипак си прихватио да учествујеш. Као што сваки пут прихваташ такве позиве из наде и искључиво из наде да ће се нешто десити, било шта, неки сусрет, али не нужно. Но, радије неки сусрет. Под условом да

није ни друштвен ни интересантан. Под условом да је бесплатан и личан. Нека се вријеме покрене, нека живот искочи из шина, нека се облаци помире. Макар и на дјелић секунде. И то бјеше В. У току доброг дијела ноћи. Овога пута је твој састанак с њом. С њеним уснама, да би се упецао.

Овдје би требало имати бојице. Плаву, црвену, зелену и жуту. Да, испричати оно што слиједи у бојама. Да би се нагласила промјена. Прекид. Назначити да су сада на реду озбиљне ствари. Веселе ствари. Ствари које су вриједне муке, иако то само по себи и није мука. Експлицитно није потребно. Само наговијестити. Хвала графичару, што ради што је у његовој моћи. Затвори заграду. Поново видиш степенице којима те је повела за руку. Велике прозоре у холу зграде, потом огромне степенице, и измирске мотиве доминантно црвене боје на тепиху степеница. Убијеђен си да се ти компликовани мотиви називају измирски, истражио си. У сваком случају тепих на степеницама којим се или ријетко газило, или је пак скоро промијењен јер је невјероватно мекан под ногама. Живописан испод високих лустера. Бљештав са својим савршено одржаваним месинганим држачима. Степениште које слободно можеш назвати буржоаским а да не ризикујеш превише са ријечима. Превалио си га пјешке. Степеницу по степеницу. Прескачући сваку другу или трећу. Да бисте се дохватили. Да бисте се пољубили. Играли живцима и одјећом. Њеним нарочито. Овдје иде ријеч узбуђење. Позната музика. Непотребно је од ње правити фаму. Све док не дођете до њеног спрата. Нешто се ту дешава. Непримјетно, али осјетно. Пролазно, али додирљиво. У тренутку када ставља кључ у браву. Одједном те гледа упорно. Погледом подједнако тешким и нејасним. Озбиљним. Скоро ружним. Као да жели да провјери нешто у вези с тобом. Да те објелодани. А да није ријеч о дану. Прије о тајни. Осјећај опасности. Тај осјећај у том тренутку. У теби и око тебе. Не кажеш пријетња већ опасност. Нијанса у значењу. Нека разумије ко може. Није да она оклијева док отвара врата. Није то. Ријеч је о нечему другом. Интимнијем. О одлуци коју управо доноси. Баш то. Осјећаш. Интуитивно. Одлуку која те се тиче, а која њу узнемирава и због које јој је поглед густ, што те чини нервозним. За то вријеме, врхови груди не престају да јој се укрућују, да те изазивају и да ласкају читавом твојом бићу. У чему се састоји та одлука? Ниси још ни поставио то питање, а она је већ отворила врата. Из предострожности да не направи ни најмањи могући шум док их отвара. То ти не промиче. Машеш рукама, али ти она показује да будеш тих, да не кажеш више ни ријеч, и да од сада престанеш да се понашаш као будала. У реду. Покоран наређењу. Напријед за тајнама и изненађењима. Климаш главом. Покораваш се. Већ си схватио да некога има у стану. Да треба пазити да се неко не пробуди. Како молим! Наравно да не желиш да узбуниш масу. Нарочито ако је ријеч о њеним родитељима. Да, сигурно је ријеч о њеним родитељима. Мрштиш се у себи. Не допада ти се баш ова ситуација. Више од баш. Каква идеја, завести цурицу! Ипак не долази у обзир да сада нестанеш. Под којим изговором?

Секунде су набијене електрицитетом док те на врховима прстију води у стан утонуо у тмину. Води те за руку. Њена рука је хладна и влажна. Сићушна у твојој длану. Пушташ да те у мрак води кроз ходник, једну собу, још једну већу. Одбијаш да се зачудиш зашто не пали никакво свјетло. Не одупиреш се ничему. Прије би се смијао таквом обрту догађаја. Смијеш се негдје у венама. Пазећи све вријеме куда газиш. Да се не

саплетеш о тепих. Да се не удариш у фотељу. Да не преврнеш лампу, или какав украс. Да не прекинеш смотаношћу савршену тишину тренутка. Да случајно не изађеш из сићушног блиједог одсјаја који долази с улице, и продирући кроз велике прозоре с лијеве стране на махове освјетљава декор. Ако се то може назвати освјетљавањем. У сваком случају открива чудност предмета. Њихово ноћно битисање попут успаваних животиња. Утвара спремних на узбуну. Живих бића која се кришом помјерају на периферији твојих рожњача. Још би само фалило да нагазиш на мачкин реп. Ако има мачке у кући. Изгледа да не. Ни пса. Већ би ти балио и њушио око ногу да га има. Да не говоримо о лајању. Гадост! Та мисао поред свих других. Као и она о провали. Узбуђење. Поново искусити, размишљаш. Заиста, мислиш. Да би до краја искусио ту емоцију која распршава и простор и вријеме док испипаваш неизвјесно. Упињеш се да прођеш кроз тмину, као да је ријеч о познатој метафори. Док ти она испушта руку. Нагиње се ка теби. Шапуће у даху да се не помјераш. Њен непрепознатљиви глас у тишини. Као крик. Али већ је нестала. Као да се онесвијестила. Као да ју је ноћ прогутала. Умјесто ње, букет цвијећа у твојем видокругу. Да, то је букет цвијећа. Стављен на намјештај. Препознајеш облик у тмини. Израња из сјенке тачно у тренутку у којем је В. нестала. Као магијом је замјењујући, и у немјерљиво кратком трену, имаш утисак да се В. управо преобразила у букет цвијећа. Заиста се управо у трену ока преобразила у стабљике и латице, у цваст и лишће, задивљена сјенком на црној позадини. У кратком немјерљивом трену то убуђење зачуђује. Невјероватно је и задихано. Овидијевско. Прије него што схватиш да је ријеч о образили. Удруженој са оптичком варком. Штета.

У тренутку када се поново појави, лице јој не личи ни на шта. Ни на шта теби познато. Истовремено је глатко и изборано. Интензивно и насмијано. Једва насмијано. Ако је то уопште осмијех. Барем оно што успијеваш да разлучиш. Хвата те за руку. Стеже је. „Желим нешто да вам покажем.“ Глас јој је одједном промукао. Чудно миран. Овога пута нимало шапутав. Нимало пискав. Више пригушен. Тих, али чујан. Веома тих, али веома чујан. Као да се више не плаши мрака. Као да се не плаши да ће нарушити тишину. Да ће неког пробудити. Скоро да нема више те бојазни. Сјајно. Показујеш јој да се слажеш. Наравно да се слажеш. Нарочито ако је опасност прошла. Ако је пролаз слободан. Хајде да видимо. Из ових стопа. Одмах. Брзо. У трену у ком јеси. Не дешава се сваки дан да неко хоће нешто да ти покаже. Обично је супротно. Прикривање и лицемјерство. Лажне тајне и истините обмане. Прескочимо. Трен касније прелазите праг гдје су врата благо одшкринута. Врата од собе. Сигурно је соба. Незамисливо је да може негдје друго да те одведе. У радну собу или у оставу. Очигледно је соба. Чији праг прелазиш за њом. Прелазиш га бескрајно опрезно. Као што је В. управо учинила. Притом баш и не разумијеш зашто. Или пак разумијеш нејасно. Јер та соба није њена. То није соба од В. Нема склоништа којем си се надао. Тог жељеног светишта. Недефинисано је. Због велике тмине. Или због густине ћутања. Као да се окаменила. Због густине ваздуха. Превише сувог. Или превише влажног. Напуњеног у сваком случају. Таласима. Испарењима. Ауром. Присутством. Одједном се штрецнеш. Схваташ. У тој соби има неког. То је очигледно. Неко спава. Ту. Одмах поред. У сјенци. Благи боже. Руком хваташ В. Ненамјерно си је ухватио за груди. Цијелом шаком. Упс. Али не стижеш ништа, јер за мање од трена осјећаш њену шаку залијепљену преко твојих усана. Док

ти сталожено виче у шупљину уха. „Шшш. То ми је мајка.“ За тебе, та реченица од тог тренутка постаје незаборавна. Подједнако као и „Боже, то је мој муж.“ У потпуно другом регистру.

Данас се томе смијеш. Међутим, у том тренутку напад панике. У твојој крви. У твојим нервима. Твојим мишићима. Огромна паника. Проистекла из твог сопственог дјетињства. Као оживјела. Можеш то рећи. Признати. А у исто вријеме глава сасвим хладна. Дух веома миран. Идеје веома јасне. Мисли савршено луцидне. Онолико колико по сјећању можеш да просудиш. Како би избалансирао напети интензитет сваке секунде која пролази. Свака траје лудачки дуго. Вријеме се свом тежином обрушило на твој потиљак. Зарива се дубоким иглама под кожу. Нешто слично томе. Ћаволска недостатност ријечи. Њихова недовољност. Или твоја. По избору. В. се приближила кревету. Ти такође. Више ходајући унатрашке. На дистанци. Сувог грла. Спреман на бијег. Супротно томе В. се осјећа веома комотно. Како ти се чини. Као да ју је баш брига. Док јој сваки покрет одзвања у просторији. Прави ћаволску буку. Како ти се чини. Благи боже. Желиш да јој викнеш да престане. Друга ће се пробудити. Сигурно. Не радиш то. Искрено. Не би желело. Искрено. Све се може пребрзо покварити. Наши рефлекси имају сопствену свијест, и у трену, дух ти обузима слика јастука како гуши жену не би ли је спријечио да вришти. Смири се. Чега се плашиш? Суочавања са чиме тачно? Ништа озбиљно се реално не може десити. Биће то само један ружан тренутак који треба провести. Непријатан, сигурно. Нужно болан и одвратан. Иако не и незанимљив, на неки начин. Комичан, ако боље размислиш. У сваком случају није крај свијета. Нико не умире. Помишљаш. Свом брзином. Док те В. изненада вуче у мрак. Лијепи се за тебе. Њена рука тражи твоју. Прсти се преплићу. Она дрхти. Или си то ти. Или њен глас. Њен дах који осјећаш на лицу. Шапуће ти нешто што у први мах не разумијеш. Само разумијеш за успављивање, стондираност, не бој се ничега. Одмичеш се мало. Да би покушао да видиш њено лице у некаквој свјетлости, која долази од отворених врата и мало-помало осваја тмину у соби. Она се смијеши. Теби се смијеши. Усне јој дрхте. Очи су јој жуте. На ивици суза. Имаш утисак да те изазива, а да не знаш на шта. Какав је ово циркус?

У кревету жена. Није мртва. На трен си то помислио. Да је нека врста мртвачког бдења. Или се пак каже погребног. У сваком случају, јавила ти се та помисао. Која ти пада на памет. Пролази кроз главу. Притом те то не узбуђује претјерано. Као да је најгоре и даље извјесно. Увијек пријемчивије. Откривало се овдје као и другдје најмање зло. Погодан начин да се загонетка разријеш. Да се јефтино смрви. Баш је шик глагол смрвити. Не треба га помијешати са глаголом уништити. То би значило то, за оне које ово ближе занима. Не. Жена је заиста жива. Никако мртва. Њено дисање се чује у мраку. Обузима сва твоја чула. Слабо. Споро. Равномјерно. Понекад посрће. Нестаје. Попут бљеска свјетионика у ноћи. И онда одједном почне да звижди. Тако опипљиво да га можеш ухватити. Поклопити шаком. Тај утисак. То очајање, узевши у обзир ситуацију. Док је В. на ивици кревета. На самој ивици. Њена силуета непомићна у мраку. Тиха. Као усредсређена. Та ријеч овдје. Да. Као да се прибира испред тог облика који наслућујеш на кревету. Односно замишљаш испод прекривача. Азурноплавог или масли-настозеленог прекривача. Проштепаног. Та врста. Прилично ружан. Не знаш баш шта

да радиш. Сачекај. Ако се то зове чекањем. Очи разрогачене. Уши начуљене. Вребају најмању буку која би могла потицати са кревета. Без иједног покрета. Ни најмањи трептај. Чак и не дишеш. Већ и твоји откуцаји срца руше зидове. На крају ће је пробудити ако наставе. Сигурно. Али не. Живјели лијекови за спавање! Ништа се не дешава. Осим секунди. Као да вријеме изнова откуцава. Мало-помало вече растаче. Престаје да ти сједи за вратом. Извлачи једну по једну казаљку. Поново допушта да зрак пролази. Тај смирај. Кратког је даха. Јер поред тебе В. се нагнула преко своје мајке. Нагло се нагнула. Да би је посматрала у мраку. Претраживала јој је лице или не знаш већ шта. Да би помијешала свој дах са њеним. То траје сулудо дуго. Шта би могла да измисли? Почине да ти свега бива доста. Да, сад је довољно. Дјетињасто измотавање. Док схваташ да В. управо повлачи центиметар по центиметар прекривача. Центиметар по центиметар повлачи прекривач да би открила тијело своје мајке. Ти си скамењен. Гледајући је како то ради. Приближаваш се против своје воље. Тешко је урадити било шта друго.

Од тог тренутка привиђења. Искључиво привиђења. Истовремено спора и испрекидана. Као да је вријеме почело да штуца. Да прескаче као ланац на бициклу. Управо тај утисак поквареног механизма. *A posteriori*. Знајући да си управо ти тај који је на ивици живаца у том трену. Ти си ишчашен. Ти си плијен слуђености. Нужно. У сваком случају, привиђења. Привиђење мајке од В. У бијелој сатенској спаваћици. Која се копча између ногу. Због чега изгледа као огромна сребрна риба у полутами. Њено дебело тијело. Тешко. Више је безоблично. Готово млитаво. Засићено хемијском обамрлошћу. Бестидно уснуло у скоро флуоресцентној бари чаршава. У чудном положају. По твом мишљењу неудобном. На леђима. Погнуте главе. Која се губи у јастуку. Лијева рука савијена је у нивоу рамена. Прави чудан угао. Може да се види тамни жбун њеног пазуха. Чак и данас неприкладна визија дугачких коврџа. Расутих према некаквом чудноватом алгебарском правилу. Као да те неки афрички врач посматра кроз жбун. Баца чини на тебе. Нешто тако злобно. Иако никад ниси срео афричког врача. А она тихо хрче. А В... А њена ћерка... Како то рећи? А ипак треба рећи. Успјети то рећи. Покушати. Ријечима. Једноставно. Онакве какве су. Распоређујући их подједнако економично, јер је овдје ријеч о жељеном стилу. То је тражени ефекат. У овом добу богатих рестриција. Чупајући ти их из ока. Како можеш. Како се десило. Да. Док В. почиње да мази своју мајку. Да је експлицитно мази. Бесконачном нежношћу. Очајничком. Дивљом. И потом светом. И потом сексуалном. Све то збркано. Речено је. Да. То привиђење. В. која почиње да злоставља своју мајку у мраку. Да је у тишини силује. Скоро силује. Без икакве силе. Покретима растргнутим од узбуђења. Покретима бијеле креде жврља по табли. Задржавајући дах. Непримјетно стењући. Понекад уздах. Или пак јецај. Можда молитва. Не би знао рећи. Чак и данас не знаш рећи. Док јој рука овлаш додирује груди. Задржава се на њима. Граби их. Једну па другу. Испод спаваћице. Потом стомак. Бутине. Вагину. Руно. Пошто је задигла спаваћицу. Открила је колико је то могуће. А да њена мајка не одреагује. Не схвати. Не помјери се ни макац. Не испусти ни уздах. Као мртва. А да заправо није. Чак ни када В. склизне прст у њену пукотину. Убацује га пошто га је овлажила пљувачком. Гура га. Ту га и оставља. Не помјера се више. Та лудост у току огавног времена. То светогрђе дјевојчице. Које В. не чини први пут. То је очигледно. Чини ти се то одједном очигледним. Богови на небесима. В. почиње да дише убрзано.

Кроз нос, све јаче. Све јаче и јаче. Као да свршава у тишини. Скоро свршава. Скоро у тишини. Тај окамењени занос у тмини. Ти који свему томе присуствујеш. Груди преплављене крвљу. Обузет дивљењем. Нечим попут дивљења. Још горе од дивљења. Мораш то рећи. Признати. Као и ту пулсирајућу ерекцију. Упркос себи. Изван свог уда. Ето. У неколико ријечи.

Потом? Више и не знаш баш добро. Видиш вас поново у кухињи. Сједите на поду. На плочицама. Пушите цигарете. На жутој свјетлости аспиратора који је В. укључила. Трен у коме се свјетлост враћа. Разложено. Не баш засљепљујућа. Прије шкрта. Скоро прљава. Такорећи тужна. Али свакако свјетлост. Тај осјећај у том тренутку. Не сакриваш метафору. Тренутак који свакако припада В.-ином лицу. Рекло би се јегуља. Или пожар. И ти вјероватно не изгледаш лијепо. Та мисао у пролазу. Док је слушаш како говори о првом путу. Тихим гласом. Мирним гласом. Лаким. Скоро раздраганим. Још пискавијим. Или ти се таквим барем чини. Има отприлике шест мјесеци како се то десило. Једног раног јутра. Хтјела је да пробуди мајку да јој потпише неки документ, али то је било немогуће због таблета за спавање и миц по миц, без предумишљаја, више ради игре, из раздражености, куне се, а потом и из радозналости, а потом и као очигледност, нешто тако, напречац, и једном увече, мајка јој је спремила да једе и то је било смијешно, све је било пречудно, и недуго потом је то поново почела, истину говорећи, а урадила је то укупно четири или пет пута, рачунајући и ову ноћ. Ти не знаш шта да кажеш. Не говориш ништа. Радије не би ништа рекао. Довољно ти је да слушаш. Или да се правиш да слушаш. Глава ти је препуна онога што она говори. И онога што не каже. Свега што си видио. И тог понора између ријечи и дјела. Увијек тај понор. Овдје као и свуда. Ријечи тако недорасле чињеницама. Тако недорасле хаосу свијета. Не сучељаваш се с њима. Задовољаваш се да провучеш као паралелу. Некажњено. Надуване су саме од себе. Као и обично не трудиш се да схватиш шта желе да кажу. Шта покушавају да кажу. Као када је В. навукла прекривач преко тијела своје мајке. То је било одмах прије него што је напустила собу. Њен тадашњи покрет. Тако њежан. Прави покрет пажљиве мајке према своме заспаломе дјетету. Тачно та порука љубави. Између осталих. Мислиш о свему томе, не гледајући је. Избјегавајући да је погледаш. Загледан у слушалице које јој висе око врата као да знају нешто. Покушавајући да разумијеш. Лудачки тражећи излаз. Зашто ти? Зашто је тебе изабрала? Јер нико други није у оптицају. Ако јој вјерујеш. Тај В.-ин поглед у том тренутку. Толико изненађена што уопште можеш да поставиш то питање. Као да се изненада смртно разочарала. На ивици ужаса. Као да си ти тај који је богохулан. Као да си ти одговоран за ту подвалу с тијелом њене мајке. Одговара ти с кнедлом у грлу: али то је због Ваше књиге. Због тога о чему пишете. Знате Ви добро.

(С француској превела Данка Ивановић)